

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S DĖL SPECIFINĖMIS SAVYBĖMIS PASIŽYMINČIŲ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ ĮREGISTRAVIMO IR SERTIFIKATŲ SUTEIKIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2002 m. gruodžio 20 d. Nr. 500
Vilnius

Įgyvendindamas teisės derinimo priemonių 2002 metų planą (priemonės kodas 3.7.1.4-T1), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 27 d. nutarimu Nr. 300 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinė ACQUIS priėmimo programa) teisės derinimo priemonių ir ACQUIS įgyvendinimo priemonių 2002 metų planų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [25-910](#)):

1. T v i r t i n u Specifinėmis savybėmis pasižyminčių žemės ūkio ir maisto produktų įregistravimo ir sertifikatų suteikimo taisykles (pridedama).

2. I n f o r m u o j u, kad specifinėmis savybėmis pasižyminčių žemės ūkio ir maisto produktų įregistravimo ir sertifikatų suteikimo tvarka Europos Sąjungoje vykdoma pagal 1992 m. liepos 14 d. Europos Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2082/92 „Dėl žemės ūkio ir maisto produktų specifinių savybių sertifikatų“.

3. Šis įsakymas įsigalioja nuo 2003 m. spalio 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

JERONIMAS KRAUJELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2002 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 500

SPECIFINĖMIS SAVYBĖMIS PASIŽYMINČIŲ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ ĮREGISTRAVIMO IR SERTIFIKATŲ SUTEIKIMO TAISYKLĖS

Šios taisyklės parengtos pagal Europos Tarybos 1992 m. liepos 14 d. reglamentą (EEB) Nr. 2082/92 dėl žemės ūkio ir maisto produktų specifinių savybių sertifikatų, Europos Komisijos 1993 m. liepos 9 d. reglamentą (EEB) Nr. 1848/93 dėl Europos Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2082/92 detalių taikymo taisyklių ir Romos sutarties 1 priedą.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiomis taisyklėmis reglamentuojamas Europos Bendrijos specifinių savybių sertifikatų suteikimas Lietuvoje gaminamiems žemės ūkio produktams, skirtiems žmonių maistui, išvardytiems šių taisyklių 1 priede, ir maisto produktams, išvardytiems šių taisyklių 2 priede (toliau – žemės ūkio ir/ar maisto produktai).

2. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Specifinės savybės – požymis arba požymių grupė, kuriais žemės ūkio ar maisto produktas aiškiai skiriasi nuo kitų panašių tai pačiai kategorijai priklausančių gaminių.

Asmenų grupė – tai bet koks gamintojų ir/ar perdirbėjų susivienijimas, gaminantis ir/ar perdirbantis tuos pačius žemės ūkio ar maisto produktus, nepriklausomai nuo jo teisinės formos ar struktūros.

Specifinių savybių sertifikatas – produkto specifinių savybių pripažinimas Europos Bendrijoje, įregistruojant jį Europos Komisijos tvarkomame Specifinių savybių sertifikatų registre.

3. Įregistruoti pavadinimai apsaugomi nuo jų imitacijos ir bet kokios galinčios klaidinti visuomenę veiklos.

II. REIKALAVIMAI ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTAMS, KURIEMS SUTEIKIAMAS SPECIFINIŲ SAVYBIŲ SERTIFIKATAS

4. Žemės ūkio ir maisto produktų, kurių specifinės savybės pagal šias taisykles pripažįstamos Europos Bendrijoje, pavadinimai įtraukiami į Europos Komisijos įkurtą ir tvarkomą Specifinių savybių sertifikatų registrą.

5. Kad žemės ūkio ar maisto produktai būtų įtraukti į šių taisyklių 4 punkte nurodytą registrą, jie turi būti pagaminti iš tradicinių žaliavų arba būti tradicinės sudėties, arba jų gamybos ir/ar perdirbimo būdas turi būti paremtas tradicinėmis technologijomis.

6. Neleidžiama registruoti žemės ūkio ar maisto produkto, jeigu jo specifinės savybės atsiranda:

6.1. dėl produkto kilmės vietos arba geografinės vietovės;

6.2. vien dėl technologinių naujovių pritaikymo.

7. Įregistruojamas žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimas turi:

7.1. būti specifinis, arba

7.2. išreikšti žemės ūkio ar maisto produkto specifines savybes.

8. Pavadinimas, išreiškiantis specifines žemės ūkio ar maisto produktų savybes, kaip nurodyta šių taisyklių 7.2 punkte, negali būti registruojamas, jei jis:

8.1. nurodo tik bendro pobūdžio požymius, kuriais apibūdinama žemės ūkio ar maisto produktų grupė arba kuriuos numato specialūs teisės aktai;

8.2. yra klaidinantis, neatitinka specifikacijos ar vartotojų lūkesčių, susijusių su produkto ypatybėmis, arba nurodo akivaizdžias produkto savybes.

9. Kad specifinis pavadinimas būtų įregistruotas, kaip nurodyta šių taisyklių 7.1 punkte, jis turi būti tradicinis ar paprotinis ir atitikti nacionalinių teisės aktų nuostatas.

10. Žemės ūkio ar maisto produktų, kuriems nesuteiktos saugomos kilmės vietos nuorodos ir saugomos geografinės nuorodos, pavadinimuose leidžiama naudoti geografinius pavadinimus.

11. Kad būtų suteiktas specifinių savybių sertifikatas, žemės ūkio ar maisto produktas turi atitikti produkto specifikaciją.

12. Produkto specifikacijoje nurodoma:

12.1. žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimas;

12.2. žemės ūkio ar maisto produkto gamybos būdo aprašymas (nurodant žaliavų ir/arba sudedamųjų dalių rūšį ir savybes) ir/arba žemės ūkio ar maisto produkto paruošimo būdas, susijęs su jo specifinėmis savybėmis;

12.3. aspektai, pagal kuriuos įvertinamas tradicinis išskirtinis pobūdis;

12.4. žemės ūkio ar maisto produkto savybių aprašymas, nurodant jo pagrindines fizines, chemines, mikrobiologines ir/arba juslines charakteristikas, susijusias su produkto specifinėmis savybėmis;

12.5. žemės ūkio ar maisto produkto specifinėms savybėms taikomi minimalūs reikalavimai ir kontrolės procedūros.

III. SPECIFINĖS SAVYBĖS PASIŽYMINČIŲ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ ĮREGISTRAVIMAS IR UŽPROTESTAVIMAS

13. Pateikti paraišką įregistruoti specifinėms savybėms pasižyminčius žemės ūkio ar maisto produktus (toliau – paraišką įregistruoti) turi teisę tik asmenų grupė.

14. Paraiška įregistruoti, kurioje nurodomi šių taisyklių 12 punkto duomenys, pagal šių taisyklių 3 priedo formą, pateikiama kompetentingai institucijai – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai (toliau – ministerija).

15. Ministerija, patikrinusi paraišką įregistruoti ir nustačiusi, kad ji atitinka šių taisyklių reikalavimus, pateikia Europos Komisijai.

16. Ministerija privalo sudaryti galimybę susipažinti su paraiška įregistruoti visiems teisėtus interesus turintiems asmenims.

17. Žemės ūkio ar maisto produkto specifinių savybių įregistravimą gali užprotestuoti bet kuris teisėtus interesus turintis fizinis arba juridinis asmuo, pateikdamas ministerijai užprotestavimo pareiškimą ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo pagrindinių paraiškos įregistruoti duomenų paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) dienos.

18. Išnagrinėjusi užprotestavimo pareiškimą ir nustačiusi, kad jis yra pagrįstas, ministerija pateikia protestą Europos Komisijai ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo pagrindinių paraiškos įregistruoti duomenų paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) dienos.

19. Europos Komisija, gavusi protestą, siunčia suinteresuotų valstybių atsakingoms institucijoms prašymą susitarti. Ministerija turi išnagrinėti prašymą su kitų suinteresuotų valstybių atsakingomis institucijomis ir per tris mėnesius informuoti Europos Komisiją apie derybų rezultatus, pateikdama pareiškėjo ir protestuotojo argumentus. Trijų mėnesių laikotarpis skaičiuojamas nuo Europos Komisijos prašymo susitarti išsiuntimo suinteresuotoms valstybėms datos.

20. Europos Komisijai įtraukus žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimą į Specifinių savybių sertifikatų registrą, ministerija privalo sudaryti galimybę kiekvienam asmeniui susipažinti su įregistruoto produkto specifikacija.

IV. ŽENKLINIMAS

21. Į Specifinių savybių sertifikatų registrą įtrauktam žemės ūkio ar maisto produktui suteikiamas pavadinimas, nuoroda TRADICINIS SPECIFIŠKUMAS GARANTUOTAS ir Europos Bendrijos ženklas, kurie naudojami ženklinant, pristatant arba reklamuojant produktą.

22. Žemės ūkio ar maisto produktui, atitinkančiam produkto specifikaciją, gali būti priskiriamas tiksliai pavadinimas, jeigu:

22.1. to prašė asmenų grupė savo paraiškoje įregistruoti;

22.2. neįrodyta, kad produkto pavadinimo vartojimas yra teisėtas, pripažįstamas ir ekonomiškai reikšmingas panašioms žemės ūkio ar maisto produktams.

23. Kartu su Europos Bendrijos ženklu gali būti vartojamas ir nacionalinis ženklas, jei žemės ūkio ar maisto produktas atitinka šių taisyklių bei nacionalinių teisės aktų reikalavimus.

24. Tiksliai gamintojai ar perdirbėjai, kurių produktai atitinka registruoto žemės ūkio ar maisto produkto specifikaciją, gali vartoti registruotą pavadinimą, nuorodą TRADICINIS SPECIFIŠKUMAS GARANTUOTAS ir Europos Bendrijos ženklą.

V. KONTROLĖ

25. Nuo 2003 m. spalio 1 d. valstybės arba privati, atitinkanti standarto LST EN 45011 reikalavimus, kontrolės institucija turi užtikrinti, kad specifinių savybių sertifikatą turintys žemės ūkio ar maisto produktai atitiktų produktų specifikacijose nustatytus reikalavimus.

26. Ministerija nurodo Europos Komisijai kontroliuojančių institucijų pavadinimus.

27. Kontrolės institucija privalo būti objektyvi ir nešališka visiems gamintojams ir perdirbėjams, kurių veiklą ji tikrina, ir turėti kvalifikuotą personalą bei išteklius, būtinus specifinių savybių sertifikatus turinčių žemės ūkio ir maisto produktų patikrinimui atlikti.

28. Jeigu kontrolės institucija naudoja kitos organizacijos paslaugomis kai kuriems patikrinimams atlikti, toji organizacija taip pat privalo būti objektyvi ir nešališka. Tačiau už žemės ūkio ar maisto produkto atitikties specifikacijose nustatytus reikalavimus kontrolę yra atsakinga kontrolės institucija.

29. Lietuvos gamintojas ar perdirbėjas, tik pradėjęs vartoti žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimą, įregistruotą Specifinių savybių sertifikatų registre, privalo apie tai informuoti kontrolės instituciją.

30. Jeigu kontrolės institucija nustato, kad Lietuvoje gaminamas žemės ūkio ar maisto produktas, kuriam suteiktas specifinių savybių sertifikatas, neatitinka produkto specifikacijos reikalavimų, ji turi imtis priemonių ir užtikrinti nustatytų reikalavimų atitiktį bei informuoti ministeriją.

31. Ministerija užtikrina, kad gamintojas ar perdirbėjas, kurio žemės ūkio ar maisto produktui suteiktas specifinių savybių sertifikatas, turėtų galimybę susipažinti su kontrolės priemonėmis.

32. Patikrinimų išlaidas padengia specifinių savybių sertifikatus turinčių produktų gamintojai ar perdirbėjai.

VI. PRODUKTO SPECIFIKACIJOS PAKEITIMAS IR UŽPROTESTAVIMAS

33. Ministerija, gavusi asmenų grupės prašymą dėl specifinių savybių sertifikatą turinčio žemės ūkio ar maisto produkto specifikacijos pakeitimo, pateikia jį Europos Komisijai.

34. Europos Komisijai paskelbus prašymą dėl produkto specifikacijos pakeitimo ir prašymo padavėjo duomenis Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European*

Communities), ministerija apie minimą paskelbimą informuoja visus gamintojus ir/arba perdirbėjus, naudojančius produkto specifikaciją, kurią yra prašoma pakeisti.

35. Žemės ūkio ar maisto produkto specifikacijos pakeitimą gali užprotestuoti bet kuris teisėtus interesus turintis fizinis ar juridinis asmuo, pateikdamas ministerijai užprotestavimo pareiškimą ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo prašymo dėl produkto specifikacijos pakeitimo paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) datos.

36. Išnagrinėjusi užprotestavimo pareiškimą ir nustačiusi, kad jis pagrįstas, ministerija pateikia protestą Europos Komisijai ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo prašymo dėl produkto specifikacijos pakeitimo paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) datos.

37. Bet kuris gamintojas ir/arba perdirbėjas, taikantis pirminę produkto specifikaciją, kurią yra prašoma pakeisti, gali ir toliau ją taikyti, pateikęs pareiškimą dėl noro taikyti pirminę produkto specifikaciją ministerijai ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo prašymo dėl produkto specifikacijos pakeitimo paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) datos.

38. Ministerija privalo perduoti pareiškimą dėl noro taikyti pirminę produkto specifikaciją Europos Komisijai ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo prašymo dėl produkto specifikacijos pakeitimo paskelbimo Oficialiajame Europos Bendrijų žurnale (*Official Journal of the European Communities*) datos.

39. Jeigu Europos Komisija, gavusi protestą ar pareiškimą dėl noro taikyti pirminę produkto specifikaciją, žemės ūkio ar maisto produkto specifikacijos pakeitimo neįregistruoja, asmenų grupė, pateikusi prašymą dėl produkto specifikacijos pakeitimo, gali kreiptis dėl naujo specifinių savybių sertifikato suteikimo.

VII. SKUNDŲ PATEIKIMO TVARKA

40. Ministerija, gavusi kitų valstybių kompetentingų institucijų skundus dėl Lietuvoje gaminamų specifinių savybių sertifikatą turinčių žemės ūkio ar maisto produktų specifikacijoje nurodytų reikalavimų neatitikimo, organizuoja skundo tyrimą ir informuoja minėtas institucijas apie tyrimo rezultatus ir priemones, kurių buvo imtasi.

41. Ministerija, gavusi bet kurio teisėtus interesus turinčio fizinio ar juridinio asmens pareiškimą apie tam tikros valstybės gaminamų specifinių savybių sertifikatą turinčių žemės ūkio ar maisto produktų specifikacijoje nurodytų reikalavimų neatitikimą, įvertinusi pareiškimo pagrįstumą, gali pateikti skundą tos valstybės kompetentingai institucijai.

42. Pažeidimams dėl specifinių savybių sertifikatą turinčių žemės ūkio ar maisto produktų specifikacijoje nurodytų reikalavimų neatitikimo pasikartojus arba atitinkamos valstybės kompetentingai institucijai nepriėmus priemonių jiems išvengti, ministerija pateikia pagrįstą pareiškimą Europos Komisijai dėl galutinio sprendimo priėmimo.

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir
veterinarijos tarnybos direktorius
Kazimieras Lukauskas
2002 m. gruodžio 18 d.

**ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTAI, SKIRTI VARTOTI ŽMONIŲ MAISTUI, KURIEMS
TAIKOMOS ŠIOS TAISYKLĖS**

1. Mėsa ir valgomi mėsos subproduktai
 2. Žuvis, vėžiagyviai ir moliuskai
 3. Pieno produktai; paukščių kiaušiniai; natūralus medus
 4. Gyvūnų (kitų nei žuvis) žarnos, pūslės ir skrandžiai
 5. Valgomosios daržovės, šakniavaisiai ir šakniagumbiai
 6. Valgomieji vaisiai ir riešutai; melionų ar citrusinių vaisių žievelė
 7. Kava, arbata ir prieskoniai, išskyrus matę
 8. Grūdai
 9. Malimo produktai; salyklos ir krakmolos; glitimas; inulinas
 10. Pektinas
 11. Lydyti kiaušinių taukai ir kiti riebalai; lydyti paukščių riebalai
 12. Nelydyti galvijų, avių ar ožkų riebalai; iš jų pagamintas lajus
 13. Žuvų ir jūrų žinduolių taukai ir aliejus, valyti arba nevalyti
 14. Augalų aliejus, skystas ar kietas, neapdorotas, valytas arba nevalytas
 15. Sukietinti gyvūnų arba augalų riebalai ir aliejus, valyti arba nevalyti, bet toliau neapdoroti
 16. Margarinas, taukų pakaitalas ir kiti paruošti valgomieji riebalai
 17. Mėsos, žuvies, vėžiagyvių ar moliuskų gaminiai
 18. Runkelių ir cukranendrių kristalinis cukrus
 19. Kitoks cukrus; cukraus sirupai; dirbtinis medus (maišytas ar nemaišytas su natūraliu medumi); karamelė
 20. Aromatizuotas ar dažytas cukrus, sirupai ir melasa, išskyrus vaisių sultis su cukrumi, nepriklausomai nuo įdėto cukraus kiekio
 21. Kakavos pupos, smulkintos ir nesmulkintos, skrudintos ir neskrudintos
 22. Daržovių, vaisių ir kitų augalo dalių gaminiai
 23. Vynuogių misa, besifermentuojanti ar kurios fermentacija sustabdoma kitu būdu nei pridedant alkoholio
 24. Šviežių vynuogių vynas, vynuogių misa, kurios fermentacija sustabdoma pridedant alkoholio
 25. Kiti fermentuoti gėrimai (pvz., sidras, midus)
 26. Etilo alkoholis bet kokio stiprumo, gautas iš šiame priede išvardytų žemės ūkio produktų, išskyrus likerius ir kitus spiritinius gėrimus bei sumaišytus alkoholinius gaminius (žinomas kaip „koncentruoti ekstraktai“)
-

Specifinėmis savybėmis pasižyminčių
žemės ūkio ir maisto produktų įregistravimo
ir sertifikatų suteikimo taisyklių
2 priedas

MAISTO PRODUKTAI, KURIEMS TAIKOMOS ŠIOS TAISYKLĖS

1. Alus
 2. Šokoladas ir kiti maisto produktai, kuriuose yra kakavos
 3. Konditerijos gaminiai, duona, pyragaičiai, pyragas, sausainiai ir kiti kepiniai
 4. Tešlos gaminiai, virti arba nevirti, įdaryti arba neįdaryti
 5. Paruoštas vartoti maistas (vartojamas pašildytas)
 6. Paruošti pagardų padažai
 7. Sriubos arba sultiniai
 8. Gėrimai iš augalų ekstraktų
 9. Ledai ir šerbetai
-

Specifinėmis savybėmis pasižyminčių
žemės ūkio ir maisto produktų įregistravimo
ir sertifikatų suteikimo taisyklių
3 priedas

**NACIONALINĖ PARAIŠKA ĮREGISTRUOTI SPECIFINĮ PRODUKTĄ
PAGAL EUROPOS TARYBOS REGLAMENTĄ (EEB) Nr. 2082/92**

_____ Nr. _____
(data)

1.	Atsakinga institucija	
1.1.	Pavadinimas	
1.2.	Adresas	
1.3.	Tel.	
1.4.	Faks.	
2.	Pareiškėjas	
2.1.	Pavadinimas	
2.2.	Adresas	
2.3.	Gamintojai (), perdirbėjai ()	
3.	Produkto pavadinimas	
4.	Produkto tipas	
5.	Specifikacija	
5.1.	Produkto pavadinimas	
5.2.	Specifinis gamybos ar perdirbimo būdas	
5.3.	Tradicinės charakteristikos	
5.4.	Produkto apibūdinimas	
5.5.	Minimalūs reikalavimai ir kontrolės procedūros	
ES Nr.		
Paraiškos su visais dokumentais gavimo data		

Atsakingas asmuo
arba pareigos
A. V.

(parašas)

(vardas, pavardė)
